

Békülj meg a te atyádfiával!

Időpont: Szentháromság utáni 6. vasárnap, 1956. július 8.

Alapige: Máté 5,20-26.

Mert mondom néktek, hogy ha a ti igazságotok nem több az írástudók és farizeusok igazságánál, semmiképpen sem mehettek be a mennyeknek országába. Hallottátok, hogy megmondattok a régieknek: Ne ölj, mert a ki öl, méltó az ítéletre. Én pedig azt mondom néktek, hogy mindaz, a ki haragszik az ő atyjafiára ok nélkül, méltó az ítéletre: a ki pedig azt mondja az ő atyjafiának: Ráka, méltó a főtörvényszékre: a ki pedig ezt mondja: Bolond, méltó a gyehenna tüzéire. Azért, ha a te ajándékosodat az oltárra viszed és ott megemlékezel arról, hogy a te atyádfiának valami panasza van ellened: Hagyd ott az oltár előtt a te ajándékosodat, és menj el, elébb békélj meg a te atyádfiával, és azután eljövén, vidd fel a te ajándékosodat. Légy jóakarója a te ellenségednek hamar, a míg az úton vagy vele, hogy ellenséged valamiképpen a bíró kezébe ne adjon, és a bíró oda ne adjon a poroszló kezébe, és tömlöczbe ne vessen téged. Bizony mondom néked: ki nem jósz onnét, mígnem megfizetsz az utolsó fillérig.

Jézus az övéivel szemben szigorúbb követeléseket állít fel, mint a világ fiaival szemben. A törvény betartása tekintetében is. Az írástudók és farizeusok törvénytisztelő emberek voltak, Jézus tanítványainak azonban nagyobb igazsággal kell rendelkezniök, mint az írástudóknak és farizeusoknak. Ezt az igazságtöbbletet különösen két vonalon követeli. Az egyik az, hogy a bűnt ne csak külső, látható cselekedeteiben tartsák távol maguktól, hanem belső, rejtett, gyökereiben vegyék fel ellene a harcot. A másik az, hogy a törvény pozitív betöltésére törekedjenek. Minden törvénynek van ugyanis egy látható, negatív oldala: tilt valamit, de van egy kevésbé látható pozitív oldala is: parancsol valamit. Jézus tanítványainak nem szabad megelégedni azzal, hogy nem cselekszik azt, amit a törvény tilt, hanem pozitíve is be kell tölteniök: cselekedniök kell azt, amit a törvény parancsol, vagy ha nincs benne kimondott parancs, támogatniök kell azt, amit a törvény védeni akar a tilalmával.

Az ötödik parancsolatot hozza fel a mai igében erre Jézus például. A parancsolat így szól: Ne ölj! A farizeusok és írástudók magyarázata szerint ez csupán azt jelenti: Ne vedd el a más életét! Jézus törvényt magyarázata gyökerében fogja meg ezt a kérdést is. Rámutat a gyilkosság lelki hátterére s figyelmezteti övéit arra, hogy a harag a gyilkosság csírája bennem s a csúfolódás a gyilkosság ébresztője másban.

Ugyancsak rámutat ennek a törvénynek pozitív oldalára is. Az ötödik parancsolat Jézus szerint negatívum az azt jelenti: Ne haragudj!, pozitívum pedig: Békülj meg! Vegyük most ezt az ígét csupán erről a pozitív oldalról.

1. Te békülj meg! Így értelmezi Jézus személyesen a törvényt. Törvényt magyarázata nem általános felszólítás. Nem azt mondja: Béküljenek meg a pereskedő testvérek, költözzenek össze a szétszaladt házastársak, nyújtsanak baráti kezet a kerítésen keresztül a gyűlölködő szomszédok, hanem egyes szám második személyben mondja: Te békülj meg!

Még közelebb kell hoznom hozzád ezt a felszólítást. Az, akit Jézus megszólít, az Krisztus tanítványa. Nem valami gyűlöletet lehelő pogány tehát, hanem a szeretett Mesternek tanítványa, a Békesség Fejedelmének alattvalója és mégis még neki is így parancsolja: Te békülj meg!

Még egy lépéssel közelebb kell jönnünk. Mikor Jézus a megbékélésről beszél, olyan emberhez szól, aki szeret templomba járni. Aki boldog, ha az oltár előtt állhat. Ennek a templomszerető embernek mondja: Te, templomban lévő ember békülj meg! Nem lehet kibújni ez alól a megszólítás alól. Rólad van szó, egyenesen rólad.

Kérdezheted: Kivel béküljek meg? Jézus azt feleli reá: a Szentlélek emlékeztet reá. Ezért mondja: Ha a te ajándékodat az oltárra viszed és ott megemlékezel arról, hogy a te atyádfiának valami panasa van ellened. Bizonytalán megjelenik most is valaki emlékeztet téged. Az az ember, akivel kapcsolatban Jézus azt parancsolja ma neked: Békülj meg a te atyádfiával!

2. Te légy a kezdeményező! Így folytatódik tovább Jézus törvényt magyarázata. Azt mondja: „Menj el, békélj meg a te atyádfiával!” Nem azt parancsolja tehát, hogy várd békekészséggel a másik közeledését, hanem azt kívánja, hogy te indulj el a békesség útján. Nem könnyű dolog a kibékülés kezdeményezése. Minden haragtartó ember azt gondolja, hogy az ő haragja jogos ezért véleménye szerint az igazság azt követeli, hogy kezdje a megbékélést a vétkes fél. Ez a gondolat és érzés sokszor megakadályozza a békét olyanok között is, akik belsőleg már régen megérették a kibékülésre, de nem lett belőle semmi, mert egyik sem akarta kezdeni.

Nehéz kezdened? Gondolj arra, hogy nem te kezded. Azzal, hogy a Szentlélek emlékeztetett téged, Ő vállalta magára a kezdeményezést, reád tehát már csak a második lépés vár.

Nehéz kezdened? Gondolj arra, hogy jogos harag nincs. A magyar biblia beszél ugyan a 22. versben ok nélküli haragról, tehát lehetnek tart olyan haragot is, melyre van ok. A biblia

legrégebbi szövegeiből azonban hiányzik ez a megjelölés: „Ok nélkül”. Jézus tehát nem ismert jogos haragot.

Nehéz kezdened? Gondolj arra, hogy Jézus nem beszél sértőről és sértetről, hanem mindkét félről úgy beszél, mint neheztelőről. Figyeld meg azt is, hogy nem arra indít, hogy az igazságot, hanem, hogy a békességet keresd. Lehet, hogy ez a világ szemében gerinctelenség, de Jézus szemében ez a keresztyénség.

3. Sürgősen békélj meg!

Így folytatja Jézus a törvény magyarázatát: „Légy jóakarója a te ellenségednek hamar!” /25. v./ Jézus szerint tehát a megbékélés olyan sürgős, hogy mindent félre kell tenni érdekében. Ugyanis a megbékélésnek is van rendelt ideje. Nem mindig lehet megbékülnünk. Nem tudjuk, hogy meddig lehet megbékélnünk. Jézus úgy látja, hogy csak addig lehet megbékélni, amíg az úton vagyunk a másik emberrel. Ez az út addig tart, amíg a bíró elé nem érünk. Ez az út tehát az élet útja, mely feltartóztatlanul visz bennünket az utolsó ítélet bírói széke felé. Egyszerűen kifejezve ez azt jelenti, hogy csak földi életünkben békülhetünk ki. Ennek az ideje azonban kiszámíthatatlan. Nem tudom, meddig élek s nem tudom, hogy felebarátom, akire neheztelek, vagy aki neheztel reám, meddig él. Akár én, akár ő kidőlhethet az úton s bármelyikünk halála után sem nem kérhetek, sem nem adhatok többé bocsánatot.

Hogy a halál lehetőségét és a megbékélés sürgősségét Jézus milyen komolyan veszi, semmi sem mutatja jobban, mint a mai igében ezek a szavak: „Ha a te ajándéodat az oltárra viszed és ott megemlékezel arról, hogy a te atyádfiának valami panaszja van ellened, hagyd ott az oltár előtt a te ajándéodat és menj el és előbb békélj meg a te atyádfiával.” /23-24. v./ Olyan sürgős tehát a megbékélés, hogy még az istentisztelet végét sem szabad megvárni vele. Ha tehát szóról szóra akarod venni Jézus parancsát, akkor most rögtön szétnézel a templom padsoraiban, hogy itt van-e az, aki neheztelő viszonyban van veled s ha nincs itt, nem törődve senkivel és semmivel, felállsz és elindulsz hozzá megbékélni. Tudom, hogy milyen botrány lenne abból. Hát még ha valaki félbeszakítaná az istentiszteletet és odamenne valamelyik templompadban ülő neheztelő atyáfiához s ott kérne hangosan tőle bocsánatot! Lehet, hogy emberek ezen nagyon megütköznenek s ildomtalanságnak tartanák, de meg vagyok arról győződve, hogy Jézus maga ezt nem tekintené istentiszteleti csendháborításnak, hanem az ige áldott gyümölcsének.

Siess tehát a megbékéléssel, mert elkéshetsz!

4. A meg nem békélésnek rettentő következményei vannak. Jézus a meg nem békélés három súlyos következményéről beszél. Az első az, hogy a haragtartás érvénytelenné teszi az istentiszteletet. Amikor azt mondja: „Hagyd ott az oltár előtt a te ajándékokat és menj el, előbb békélj meg a te atyádfiával és azután eljövén, vidd fel a te ajándékokat!” /24. v./, nem azt mondja, hogy jöjj vissza, hanem azt mondja, hogy jöjj! Az első jövetel tehát érvénytelen. Lehet, hogy nagyon drága ajándék van a kezében, amit Isten elé akarsz hozni. Lehet, hogy hozod a szegényasszony dúsgazdag ajándékát, a magad két fillérét, lehet, hogy hozod az ajkad éneklő dicséretét, a szíved buzgó imádságát, a bűnbocsánat drága könnyeit, ígére éhes lelketed..., egy sem kell Istennek, míg neheztelés van valaki iránt a szívedben, vagy valaki úgy neheztelhet reád, hogy te nem békéltél meg vele. Elkerget Isten az oltár elől, mert Ő csak azzal békél meg, aki emberek felé is a megbékélés útján jár.

A másik rettentő következménye a meg nem békélésnek ott tárul elénk, mikor Jézus arról beszél, hogy a bíró felé vezető úton vagyunk: „Légy jóakarója a te ellenségednek hamar, amíg az úton vagy vele, hogy ellenséged valamiképpen a bíró kezébe ne adjon.” /25. v./ Ne felejtse el, hogy ez a bíró az a Jézus Krisztus, aki éppen a mai igében olvasható törvénytárgyában minden haragot, sőt csúfolódást is gyilkosságnak minősít.

A harmadik rettentő következménye a meg nem békélésnek az a tömlő, amivel Jézus az engesztelhetetleneket megfenyegeti. A bíró a poroszló kezébe ad és tömlőbe vet, melyről azt mondja Jézus: „Bizony mondom néked, ki nem jössz onnét, mígnem megfizetsz az utolsó fillérig.” /26. v./ Ez a tömlő nem az adósok börtöne, melyből az adósság lefizetése után lehet szabadulni, hanem ez a kárhozat, melyből nem lehet kijönni, mert a vétkes tartozás elintézésének ott többé már nincs lehetősége.

Így parancsol, fenyeget, követel, hív, biztat és kér téged Jézus: Menj és békülj meg a te atyádfiával! Lehet, hogy azt gondolod: mindez túlzás. Ne felejtse el, hogy Jézusnak joga van ezt követelni tőled! Ő maga is ezt csinálta. A bűnös emberrel való megbékélést Ő kezdeményezte, a kereszten Ő hozta érte az áldozatot, a legnagyobbat, mit ember hozhat, ártatlan szenvedését és halálát. S mindezt veled cselekedte. Aki ezt tudja, látja, észben tartja, nem felejtse el, annak nem lesz nehéz a békesség útján járni. Ámen.